І чужому научайтесь, й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-023
(201) 434-080
з Ню Йорку (212) 227-412
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250
(212) 227-5251

РІК LXXXII. Ч. 8. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 14-го СІЧНЯ 1975 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, JANUARY 14, 1975 No. 8. VOL. LXXXII.

На „Верховині" згорів головний будинок

Скрентон. — В головній канцелярії Українського Робітничого Союзу потверджено вістку, що в неділю, 12-го січня ,на оселі цього Союзу „Верховина" у Глен Спей, Н. Й. ,цілком згорів головний будинок. Пожежа почалася біля 4-ої години по полудні. Подробиць цього нещастя в цій хвилині ще не подано до відома.

Створено Комітет і визначено дату посвячення пам'ятника на могилі д-ра Дмитра Донцова

Ню Йорк. — З ініціятиви Головної Управи Організації Оборони Чотирьох Свобід України (ООЧСУ) тут в дні 2-го січня 1975 р. покликано до життя Діловий Комітет, який займатиметься підготовкою посвячення пам'ятника на могилі сл. п. Дмитра Донцова. Комітет очолив відомий суспільно - громадський і політичний діяч сот. Лев Футала. Кромі нього, до Комітету входять: мгр Уляна Целевич, Мирослав Шмігель, Михайло Ковальчин, Аскольд Лозинський, Андрій Соколик, мгр Лев Кокодиньський, д-р Володимир Несторчук, ред. Володимир Левенець і Григорій Добош. Комітет, у випадку потреби, кооптує ще інших осіб.

Дату посвячення пам'ятника визначено на 13-го квітня 1975 р. і рішено на посвячення просити Ієрархію Українських Церков, представників політичних і суспільно - громадських організацій та цілу українську спільноту. Загально прийнято, що на передодні посвячення, тобто в суботу, 12-го квітня, відбудеться панель в Ню Йорку, а в неділю Архиєрейська Служба Божа в церкві - пам'ятнику у Бавнд Бруку, похід на могилу, відкриття і посвячення пам'ятника і опісля жалобна тризна, на якій поодинокі репрезентанти матимуть змогу виголосити свої короткі промови.

У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ СТВОРЕНО ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИХ ЛІТЕРАТОРІВ

Лондон (ТУЛВ). — Українських працівників пера в Англії є мало, але серед них є відомі письменники і поети. Між ними слід відмітити колишніх військовиків: прозаїка, автора кількох історичних повістей д-ра Святомира М. Фостуна, трьох поетів — Богдана Бору, Андрія Легота й Миколу Вереса, — та п. інж. Валентина Боковського, довголітнього працівника на літературно-мистецькому полі в Україні, які впродовж довгих років друкувалися в багатьох часописах та журналах і випустили у світ збірки своїх творів. З бігом часу до них долучилися ще й інші, включно із представниками молодого покоління, які народилися вже на чужині, й між двома поколіннями були дружні відносини та тісна співпраця. Тепер, завдяки ініціятиві та наполегливій підготовчій праці д-ра Святомира М. Фостуна, виникла ідея про створення Товариства Українських Літераторів у Великій Британії.

Цю ідею зреалізовано в суботу, 21-го грудня 1974 року, в Рочдейлі, у приміщеннях місцевого Відділу СУВ, де відбулися Основуючі Збори Товариства Українських Літераторів, на які прибули письменники й поети обидвох поколінь. Відкриваючи Збори, д-р С. М. Фостун просив присутніх вставанням з місць та хвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять померлого письменника й науковця, проф. Володимира Шаяна.

Зборами керувала Президія у складі: д-р Святомир М. Фостун — голова, інж. Валентин Боковський — заступник голови й ред. Микола Верес — секретар.

Учасники Зборів докладно обговорили представлений проект статуту, прийняли його й вирішили створити Товариство Українських Літераторів у Великій Британії, яке існуватиме при Бібліотеці ім. Т. Шевченка в Лондоні. Це Товариство, членами якого є вихідці з різних земель України т амолодь, об'єднуватиме українських працівників пера у З'єдиненому Королівстві на засадах вільного творчого вияву і стоятиме на українських самостійницьких позиціях.

Збори обрали Управу Товариства у слідуючому складі: д-р Святомир М. Фостун — голова, Богдан Бора — заступник голови, ред. Микола Верес — секретар, Вікторія Дяківська - Мулька — скарбничка й Маруся Юрків - Яроцька — членка.

До контрольної Комісії ввійшли: інж. Валентин Боковський — голова й Тоня Шалапай та Ярослав Василюк — члени.

У пляні праці на дворічну ділову каденцію Збори намітили, між іншим, продовжувати поміщування „Літературної Сторінки" в „Українській Думці", для редагування якої обрано редакційну колегію у складі: інж. Валентин Боковський — головний редактор й Андрій Легіт та ред. Микола Верес — члени. Заплянувано влаштовувати літературні виступи й вечори в українських громадах та спорядити й видати одне число альманаху Товариства.

Після закінчення зборів ввечорі того самого дня в залі місцевого Відділу СУВ відбувся літературний вечір, на якому читали свої твори Вікторія Дяківська - Мулька, Марія Юрків - Яроцька, Тоня Шалапай, д-р Святомир М. Фостун, Богдан Бора, інж. Валентин Боковський, Йосиф Било, п. Ярослав Василик і ред. Микола Верес.

Від української громади в Рочдейлі вітав літераторів Михайло Музика.

У Києві помер Лука Кизя

Київ. — „Радянська Україна" з 31-го грудня м. р. поінформувала, що 29-го грудня помер у Києві після тяжкої хвороби на 63-му році життя Лука Єгорович Кизя. Українська спільнота за кордоном, головно в ЗСА, знає Луку Кизю з років 1961-64, коли він був постійним представником Української ССР при Організації Об'єднаних Націй, де він, побіч своїх завдань, займався також інтригами і розкладовою роботою серед українських поселенців в цій країні. За його „видатні заслуги за кордоном" Кизю, після повороту в Україну, призначено було заступником міністра вищої і середньої спеціяльної освіти УССР, а потім відряджено до Академії Наук УССР „на наукову роботу". Офіційне повідомлення про смерть Луки Кизі підписали усі члени ЦК комуністичної партії України на чолі з В. В. Щербицьким.

У середу президент Форд виголосить Послання про Стан Унії

Вашингтон. — Білий Дім повідомив, що президент Джералд Форд виголосить своє Послання про Стан Унії цієї середи, 15-го січня, о 1-ій год. по полудні. Президент виголосить це Послання на спільній сесії обох Палат Конгресу і цей його виступ буде передаваний через радіо і на телебаченні. Коментатори думають, що головну частину Послання становитиме нова економічна програма Білого Дому. Речники Уряду та чільні республіканські законодавці натякнули, що для боротьби з економічною рецесією президент Форд запропонує 10-відсоткове зменшення в прибуткових податках за минулий 1974-ий рік, тобто федеральний уряд зверне кожному платникові 10 відсотків із вже заплаченого ним податку. Таким чином Уряд плянує звернути коло 15 більйонів долярів, які можуть бути вжиті споживачами для закупівлі продуктів, щоб „стимулювати" економіку країни. Речники Білого Дому також натякнули, що в Посланні про Стан Унії президент Форд запропонує зменшення в особистих прибуткових податках і корпораційних податках і на цей 1975-ий рік, але вимагатиме, щоб були збільшені мита на імпортовану нафтову ропу. Між іншим, демократичні законодавці мали у понеділок, 13 січня, представити свій власний економічний плян, який також пропонує зменшення в податках, а крім того пропонує нижчі відсоткові рати, більше публічних праць, допомогу будівельній індустрії та встановлення більш ефективної контролі над вживанням пального і привернення урядової контролі над цінами і платнями в деяких секторах економіки .Демократичні законодавці хочуть, щоб ці пропозиції були введені в життя протягом наступних 90 днів.

Фред Геррис кандидуватиме на пост президента ЗСА

Канкорд, Ню Гемпшир. — Колишній демократичний сенатор Фред Р. Геррис із Оклагоми у суботу, 11 січня, офіційно повідомив, що в 1976-му році старатиметься здобути номінацію Демократичної партії на пост президента ЗСА. Геррис є третім демократом, що офіційно оголосив свою кандидатуру. Вже раніше свої кандидатури зголосили демократичний конгресмен Моррис Юдалл із Арізони та дотеперішній губернатор Джорджії Джеймс Картер. Наразі тільки президент Джералд Форд офіційно заявив, що старатиметься здобути номінацію Республіканської партії. У суботу, 11 січня, колишній демократичний сенатор Юджін МекКарті із Міннесоти, який два рази старався здобути номінацію Демократичної партії, повідомив, що в 1976-му році старатиметься здобути пост президента ЗСА як „незалежний".

Фірма „Форд" закриє на тиждень 22 фабрики

Детройт. — Корпорація „Форд", один із головних продуцентів американських автомобілів, повідомила, що починаючи з понеділка, 13 січня, велике число із фабрик цієї корпорації, а саме, 22 фабрики, будуть закриті на один тиждень. Однотижневе закриття спричинене тим, що попит на авта зменшився та що „Форд" вже має велику кількість непроданих авт. Речники цієї корпорації повідомили, що коло 53 тис. робітників будуть звільнені на цей один тиждень, а коло 3000 будуть звільнені на „неозначений період часу". Таким чином число звільнених „на неозначений період часу" цією корпорацією зросте до майже 33,000 робітників. Інші продуценти автомобілів також плянують тимчасові звільнення робітників.

Хор „Думка" в Ню Йорку відбув Новорічний Баль

Ню Йорк (В. Т-ець). У суботу, 11 січня, тут у великій залі готелю „Билтмор" відбувся традиційний вже Новорічний Баль українського Хору „Думка" .На балю, під час якого грала відома оркестра „Амор" під проводом Миколи Романенка, було присутніх понад 400 осіб. З оркестрою співали Оленка Замята, Франко Матюк і Ігор Раковський.

Коло півночі відбулася коротка мистецька програма. Мішаний хор „Думка" під дириґентурою мґра Леонтія Крушельницького відспівав три колядки: „Добрий вечір тобі", „На Орданській річці" та „Днесь поюще". Опісля Роксоляна Бабюк, студентка модерного танку в музичній школі „Джуліярд", відтанцювала танок „Мек ди Найф", хореографом якого є прима-балерина Рома Прийма-Богачевська. Відтак хор „Думка" відспівав пісню „З Новим Роком", скомпоновану св. п. проф. Іваном Недільським. Голова хору інж. Богдан Рак побажав усім присутнім всього добра в 1975-му році та подякував їм за підтримку, яку дають хорові протягом його 25-річного існування. Особливо подякував 83-му Відділові СУА за те, що зорганізував виступ Школи гри на бандурі при хорі „Думка" під час церемонії засвічення ялинки на Рокефеллер Плаза 5-го грудня мин. року. Виступ цієї Школи бандуристів, якою провадить о. Сергій Кіндзерявий - Пастухів, був переданий на телебаченні. Інж. Б. Рак також висловив побажання, щоб доля українського народу на Рідних Землях цього року була легшою та щоб ми діждались того дня, коли українці на своїй Батьківщині могтимуть жити і висловлюватися свобідно і не боятись, що за домагання ними мінімальних людських прав їх запроторюватимуть до в'язниць, концтаборів чи закладів для умовохворих.

ЯЛИНКА ДЛЯ ДІТЕЙ В НЮ ЙОРКУ

83-ий Відділ СУА в Ню Йорку влаштовує, як щороку, Ялинку для дітей. В програмі буде виведена сценка О. Гасцької „Ялинка в теплім краю" у виконанні дітей членок та світлички Відділу. Після програми буде забава для дітей при музиці та різні несподіванки. В часі забави буде діяти буфет. „Ялинка" відбудеться в неділю 19-го січня ц. р. від 3-ої год. по полудні у просторій залі школи св. Юрія при 215 Схід 6-та вулиця в Ню Йорку.

ПРОСФОРА В ЕЛІЗАБЕТІ

Елізабет, Н. Дж. — Товариство за патріярхальний устрій УКЦеркви — Відділ в Елізабеті, Н. Дж., влаштовує в суботу, 18-го січня ц. р. о год. 6-ій вечором у новій церковній залі при Ґріср евеню традиційну Просфору. В програмі: святочна вечеря і мистецькі виступи. Вступ 6 долярів. Дохід призначений на фонд „Церква в потребі".

Президент Форд піддержує Кіссінджера в справі вжиття сили на Близькому Сході

Вашингтон. — Президент Форд в інтерв'ю ,яке було надруковане в журналі „Тайм", піддержує становище державного секретаря Генрі Кіссінджера в справі вжиття військової сили на Близькому Сході у випадку конечної потреби, чи — як це висловився Кіссінджер — „економічної стагнації ЗСА і других індустріяльних держав Заходу". Президент Форд виразно і недвозначно підчеркнув, покликаючись на слова Кіссінджера, що нігде у заяві державного секретаря не говориться про вжиття сили для, наприклад, зниження цін на нафту, а тільки у випадку останнього рятунку західнього світу „„Цю позицію і я піддержую" — заявив Президент і вияснив, що він розуміє під словами „останній рятунок" таку ситуацію, коли ЗСА, а з ними й інші держави Заходу, фактично опинилися б „над берегом пропасти", а їхня економіка лежала б на лопатках".

Як відомо, заява Кіссінджера викликала була дуже гостру реакцію деяких европейських країн і арабського світу ,які почали навіть сумніватися у щирості мирових заходів Кіссінджера на Близькому Сході. Деякі арабські держави почали відгрожуватись, як, наприклад Садат, який заявив, що араби скоріше висадять в повітря свої рафінерії нафти, якщо вони мали б попасти в руки окупантів.

Папа закликає до діялоґу з жидами

Рим. — Тут відбулася чотироденна конференція зв'язкового комітету для опрацювання напрямних співпраці між католиками і жидами. На закінчення конференції Папа Павло VI прийняв 10 січня на авдієнції членів комітету і при цій нагоді виступив з промовою, закликаючи до „справжнього діялогу" між християнством і юдаїзмом. Папа також ще раз засудив всі форми антисемітизму. Промова папи Павла VI віддзеркалює чітко новий підхід на відтинку керівництва Католицької Церкви до жидівського питання, зокрема коли ідеться про оцінку ідейного зв'язку між юдаїзмом і християнством, або, як говорив Папа, „між жидівською думкою і християнською думкою". Від жидівської групи Папі відповідав генеральний секретар Жидівського Світового Конгресу д-р Ґергард Ріґнер з Женеви, який зокрема звернув увагу на питання Ізраїля, як жидівської держави і її значення для жидівства в загальному. Д-р Ріґнер висловив надію, що Ватикан належно оцінить місце і ролю Ізраїля в житті жидів. Коментатори звертають увагу, що папа Павло VI у своєму виступі ні разу не зайняв становища до справи Ізраїля і навіть ні разу не згадував про Ізраїль.

Чілійська хунта звільнила 5-ох співпрацівників Альєнде

Сантіяґо. — У суботу, 11 січня, військовий уряд Чіле звільнив з тюрми колишнього міністра закордонних справ Клодоміра Альмейду одного із найближчих дорадників колишнього марксистського президента Сальвадора Альєнде. Альмейда просидів у в'язниці 16 місяців, тобто, від державного перевороту у вересні 1973-го року, коли збройні сили повалили уряд Альєнде. У суботу, 11-го січня ц. р., хунта також звільнила з тюрми колишнього міністра справедливости Хорхе Тапію та 3-ох нижчих колишніх службовців в уряді Альєнде. Всі 5 колишніх співпрацівників Альєнде відлетіли до Румунії, бо військовий уряд Чіле не дозволив їм залишитися в цій південноамериканській країні. Це не перший випадок, що хунта звільнила прибічників колишнього президента Альєнде, який загинув під час перевороту. У листопаді минулого року військовий уряд звільнив з тюрми колишнього міністра Орляндa Летельєра, який відлетів до Венесуелі. Крім того, речники хунти кількакратно заявляли, що хунта плянує ступнево звільнити майже всіх політичних в'язнів і закликали Совєтський Союз, Кубу та інші комуністичні країни, які закидають військовому урядові Чіле, що він заперечує своїм громадянам людські права, щоб пішли за прикладом Чіле та звільнили своїх власних політичних в'язнів.

Пляни розвитку СССР і сателітних держав на 1975 рік

Москва. — Газета „Известия" з 7 січня опублікувала дані про господарські пляни СССР і країн-членів Ради Взаємної Допомоги (РЕВ) на 1975 рік. Згідно з даними газети, Угорщина і Східня Німеччина плянують збільшити свій національний прибуток на 5,5, Чехо - Словаччина — на 5,6, Болгарія — на 9, Польща — на 9,8, Югославія — на 14, а Монголія — на 5,9 відсотків. Члени РЕВ без СССР плянують будівництво понад 776 тисяч нових житлових квартир, а в СССР заплянувано „передати в експлуатацію житлових будинків загальною площею 107,1 мільйона квадратних метрів. Газета інформує, що роздрібні ціни на основні товари щоденного споживання в країнах РЕВ не будуть змінені, а останутся на тому ж рівні, що й досі. Особливу увагу буде приділено розвиткові сировинної і паливно-енергетичної бази, раціональному використуванню сировини, пального й енергії та міжнародній кооперації у цій ділянці. В СССР заплянованo видобуток біля 490 мільйонів тонн нафти, а в Польщі — 168 мільйонів тонн камінного вугілля, що поставить Польщу на 4-е місце у світі щодо кількости видобутого вугілля після ЗСА, СССР і Китаю. Крім того держави РЕВ пічнуть будівництво 2,800 кілометрового газопроводу, яким буде доставлятися газ з району Оренбурга до сателітних держав. У будівництві прийматимуть участь, крім СССР, ще Болгарія, Польща, Східня Німеччина, Румунія і Чехо-Словаччина.

Іран і Єгипет затіснюють взаємини

Каїро. — Тут опубліковано в неділю 12 січня спільний ірансько - єгипетський комунікат у зв'язку із закінченням п'ятиденної офіційної візити шаха Ірану Мохаммеда Різи Паглеві в Єгипті та його нарад з президентом Єгипту Анваром ель-Садатом. В комунікаті говориться про узгіднення політики обох держав щодо питання замирення на Близькому Сході і по відношенні до Ізраїля та Палестинської Визвольної Організації, а також щодо економічного співробітництва та торговлі між Іраном та Єгиптом. Згід-

ОРГАН АФЛ-КІО ІНФОРМУЄ ПРО „ТОРТУРИ ВАЛЕНТИНА МОРОЗА"

Вашингтон. — Місячний офіційний бюлетень Американської Федерації Праці-Конгресу Індустріяльних Організацій „Вісті вільної профспілки" (Free Trade Union News) з грудня 1974 року опублікував велику статтю екзекутивного директора Комітету Оборони Валентина Мороза у Вашингтоні Андрія Міхняка про „Тортури Валентина Мороза". У статті автор з'ясовує долю українського історика і в'язня совєтської Владимірської тюрми В. Мороза, а зокрема докладно насвітлює мотиви його арештування і довголітнього засуду .Стаття закінчується закликом до Заходу виступити в обороні Валентина Мороза й інших політичних в'язнів в СССР. „Валентин Мороз є тільки один з багатьох ,які терплять невиносимі переслідування за свої переконання, за намагання скористуватися із свого права, гарантованого совєтською конституцією, коли йдеться про свободу вислову. Він виставив свої незначні сили проти велетенської потуги совєтського режиму. Якщо ми можемо якимсь чином і в якійсь мірі йому допомогти вийти живим з цієї боротьби, ми це повинні зробити, — пише автор статті, — бо, допомагаючи йому, ми додамо відваги незчисленним іншим подібним до нього, про долю яких нічого не відомо на Заході, але які загибають десь у тюрмах і концтаборах. Ми, на Заході ,які твердо віримо в наші невід'ємні права на життя, свободу і змагання до щастя, маємо обов'язок виступити в обороні людей, яким цих прав відмовлено. Ми маємо обов'язок виступити з протестом проти негуманности і несправедливости, де б вони не ділись. Це тому, бо несправедливість і негуманність у одному місці є зневагою для гуманности всюди".

Крім статті, на сторінках бюлетеню є також поміщений виняток з „Замість останнього слова" Валентина Мороза на суді у Івано-Франківську в 1970 році, де він говорив про незнищимість руху опору в Україні і про неминучість його перемоги. Стаття надрукована на тлі силюети Валентина Мороза.

Марія Иоффе писатиме про совєтські концтабори

Тел Авів. — Сюди прибула з СССР Марія Иоффе, 75-літня вдова одного з провідників большевицької революції, члена ЦК російської большевицької партії з 1917 року, Адольфа Иоффе, — яка перебула 26 років у совєтських концтаборах у роках 1929-1956. Марія Иоффе — сама активна комуністка у молодих роках, найшлася на списку „неблагонадійних" совєтських громадян після того, як її чоловік активно підтримав Лева Троцького у його боротьбі із Сталіним, а відтак в 1927 році поповнив самогубство на знак протесту проти усунення Троцького з комуністичної партії. Марію Иоффе арештовано в 1929 році і з того часу їй доводилося перебувати в тюрмах і концтаборах СССР. Прибувши до Ізраїля, Марія Иоффе поінформувала, що вона має в пляні написати спогади про своє 26-річне перебування у совєтських концтаборах. „Я маю дуже мало часу, але в мене є зобов'язання супроти людства написати, щоб люди знали, що діється у Совєтському Союзі. Алексcандер Солженіцин написав про жахи концтаборів, а я маю власну розповідь про ці важкі часи" — заявила Марія Иоффе кореспондентам по приїзді до Тел Авів.

Грудневе число журналу „Новий Мір" присвячене УССР

Київ. — Дванадцяте число щомісячного літературно-художнього і громадсько-політичного журналу Спілки письменників СССР „Новий Мір" присвячено майже повністю Українській ССР. В журналі надруковано статті В.В. Щербицького „В единому могутньому строї", Ф. Т. Моргуна (секретар Полтавського обкому партії) „І знову Полтавщина", в якій він розказує про „боротьбу сільських трудівників за український мільярд", та статті багатьох інших авторів на різні теми. В перекладі на російську мову поміщено поезії Миколи Бажана, Михайла Стельмаха, Платона Воронька, Миколи Нагнибіди, Дмитра Павличка та сімох інших поетів. Відмічуючи появу згаданого числа журналу, „Радянська Україна" з 29-го грудня м. р. в захопленні пише: „Сьогоднішній день Радянської України — невід'ємної складової частини багатонаціонального Союзу РСР, постає зі сторінок журналу „Новий Мір". Автори грудневої книги створили чудову панораму нашої республіки, трудящі якої у дружній сім'ї радянських народів надхненно втілюють у життя історичні накреслення XXIV з'їзду партії, пляни дев'ятої п'ятирічки, ленінським курсом впевнено йдуть до комунізму".

В Ню Йорку відбулася Святвечірня зустріч пластунів

Ню Йорк (Р. Юзенів). — В неділю 5-го січня ц. р. о год. 9-ій рано зібралися пластуни й їхні батьки в У. Н. Домі для спільного запалення свічечки. В цей самий час такі ж зустрічі відбувалися у всіх пластових станицях у світі. Ціллю такої синхронізації, започаткованої ще пок. пл. сен. Цьопою Паліїв, — є з'єднати у цей сватковий різдвяний момент думки всього пластунства у світі і перенести їх у нашу Батківщину — Україну.

Щоб дати молоді картину традиційного Різдва в Україні, — в залі влаштовано куточок української хати — білі стіни, на них ікона в рушнику, стіл накритий вишиваною скатертю, на ньому миска з кутею, колач, свічки... Під столом у сіні граються діти, мати приготовляє вечерю. До хати входить батько, вносить „дідуха" і вітає усіх зі Святом. Засвічує свічки, а від нього провідники пл. частин, і за хвилину вже все новацтво, юнацтво, ст. пластунство та сеніори і батьки тримають в руках запалені свічки. Змовивши молитву, родина сідає до вечері. В хату заходять колядники із „звіздою". Просять дозволу поколядувати. Всі присутні колядують разом з ними. Тоді колядників частують кутею і всі також дістають кутю. Ще більше колядок — „Бог Предвічний", „Нова радість стала", „На небі зірка" та інші. Під кінець станичний ст. пл. Андрій Ластовецький ще коротко пояснює, чому всі отак разом зустрілися, чому запалили свічки, чому молились і колядували та побажав щасливих Свят Різдва Христового та Нового Року.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
Jersey City, N.J. 07303

Наше 100-річчя

Перший і по сьогодні найвидатніший літописець початків українського поселення в Новому Світі, зокрема в З'єднаних Стейтах Америки і Канаді о. Нестор Дмитрів в 1904-му році в „Свободі" (ч. 21) авторитетно ствердив:

„... наші найстарші іміґранти поселилися малими купками головно по фармах Нової Англії, в стейтах Массачуссетс і Вермонт, а також у Коннектикат і Ню Йорк. Про них не знаємо, бо вони малими купками поосідали, звичайно, як робітники в фармерів, а що вони остались і не мандрували, як це ще досі роблять фабричні робітники, це тому, що вони рільники зі старого краю, полюбили ту роботу, бо вона їм була по серцю і душі. Коли б так хто хотів переїхатись по східніх стейтах, коли б хотів заглянути в околиці Бостону, знайшов би там багато нашого народу, особливо з угорської сторони, і той нарід уважав би я нашими найпершими іміґрантами, котрі приїхали до Америки ще перед 1870-им роком. ВІД РОКУ 1875 ПОЧАЛАСЯ МАСОВА ІМІҐРАЦІЯ НАШИХ ЛЮДЕЙ З ГАЛИЧИНИ І УГОРЩИНИ ДО ПЕНСИЛЬВЕНІЇ. Частина їх лишилася у портових містах, як Ню Йорк і Філядельфія, а згодом розходилася по поблизьких містах ..."

На підставі існуючих джерел, було б важко встановити точну дату, яку можна б беззастережно прийняти, як рік українського поселення в Америці. Можна б, наприклад, уже також мати на увазі тих 20,000 козаків, яких Америка „набула" в 1867-му році разом із купленою від Росії Аляскою, можна б згадувати записаного в наших аналах „правдоподібно" першого справжнього іміґранта із Західньої України, що ним був Іван Макогон із Заліссє в Галичині, який приїхав до Америки в 60-их роках минулого сторіччя, або ж знову взяти за базу твердження д-ра Луки Мишуги в „Пропам'ятній Книзі УНС" з 1936-го року, що „властива українська іміґрація до Америки почалася на більшу скалю доперва від 1877-го року, коли то почато спроваджувати із Закарпаття, що тоді було під Угорщиною, українців та словаків як страйколомів до копалень вугілля в Пенсильвенії ..." Згідно з твердженням д-ра Луки Мишуги дальша масова іміґрація наших лемків та взагалі українців з Галичини, Буковини і Наддніпрянщини почався щойно в 90-их роках минулого сторіччя.

У світлі цих даних було б, вважаємо, найправильніше прийняти саме названий о. Нестором Дмитровим 1875-ий рік за початок першого масового поселення українців в Америці. Власне цю дату для початку українського поселення в Америці підказують й інші джерела.

Згадуємо про це тільки в наших невідрадних обставинах, бо справа встановлення цієї дати належить у першу чергу до наших наукових товариств — Українського Історичного Т-ва, Наукового Т-ва ім. Шевченка та Української Вільної Академії Наук. Проте, ми кожного року відзначаємо безліч всіляких більше і менше „круглих" ювілеїв, але цього основного, справжнього ювілею українців в Америці якось досі ніхто не тільки не встановив але про нього й не подумав, за вийнятком Українського Народного Союзу в його організаційних рямках.

Столітній ювілей українського поселення в Америці в цьому році сходиться з 200-річчям Американської Незалежности в наступному році, що дає нам окрему нагоду ці ювілеї відповідно і тривало відзначити. Досі в справі першого, українського 100-літнього ювілею ще нічого не зроблено, навіть не згадано і не встановлено, а справу другого 200-річного загальноамериканського ювілею та нашої участи в його відзначенні жалюгідно занедбано. Сьогодні вже дуже пізно справу направити, але ліпше пізно, як ніколи. Пам'ятаймо, що як ми самі себе не шануємо, то й ніхто інший не буде нас шанувати. До цієї справи ще повернемо.

Справедливість і милосердя

Минулого тижня федеральний суддя Джон Сіріка казав звільнити з в'язниці 3-ох мужчин, яких сам раніше засудив за причетність до Вотерґейтської афери: колишнього правного дорадника Білого Дому Джона Діна, колишнього особистого адвоката президента Ніксона Герберта Калмбаха та колишнього заступника директора Комітету для перевибору президента Джеба Стюарта Меґрудера. Хоча всі три були первісно засуджені на досить довгі терміни ув'язнення, то відсиділи в тюрмі тільки кілька місяців. Тому, що суддя Сіріка не подав конкретних причин звільнення цих 3-ох засуджених, в пресі появилися різні спекулятивні міркування. Найбільш поширеним є здогад, що співпраця цих 3-ох засуджених із спеціяльною Вотерґейтською прокуратурою, а головно їхнє свідчення на судовій розправі над Джоном Мічеллом, Г. Р. Галдеманом, Джоном Ерліхманом і Робертом Мардіяном, були причинами рішення судді Сіріки щодо їх звільнення.

Суддя Сіріка мав повне право звільнити цих 3-ох засуджених, ще раз доказуючи, що в ЗСА справедливість іде впарі з милосердям. Але думаємо, що суддя Сіріка таки повинен дати повне вияснення причин цього звільнення, бо американський народ, який щойно пережив кілька років, насичених різними таємними і засекреченими акціями колишнього президента Ніксона і його дорадників, повинен знати всю правду, щоб вповні відзискати довір'я до своїх державних установ і до американської політичної системи.

Документи зустрічі Брежнєва з французьким президентом вийшли багатотисячним тиражем

Київ. — Газета „Сільські Вісті" з 3-го січня ц. р. інформує, що „Політвидав України випустив у світ українською мовою збірник документів і матеріялів радянсько-французької зустрічі в Рамбуйє, яка відбулася 2-7 грудня м. р. У брошурі опубліковано повідомлення про переговори Л. І. Брежнєва з Валерієм Жіскар д. Естеном, тексти промов, якими обмінялися обидва державні мужі, тексти укладених між Совєтським Союзом і Францією торговельних й інших умов, розмову Брежнєва з Ж. Маршe, текст остаточного заключного комунікату тощо. Очевидно, що усі „державні документи" видаються „масовим тиражем".

С. Василівець*

ВУЗЬКІ СТЕЖКИ ДУХОВОГО ПРОБУДЖЕННЯ

Попередня стаття про духовий стан української молоді в підсовєтській Україні не повинна вважатися ні надмірно оптимістичною, ні песимістичною в оцінці сил і методів ворога („Свобода", 6-го січня ц. р.). Було б помилкою наводити читача на думку, що відраза до простацького матеріялізму, до дегуманізуючої совєтської ідеології провадить автоматично до масового навернення до доброї старої віри. Ні, звичайно. Стежка до віри вузька, про те казав ще Христос, і нема підстав думати, що ця істина змінилась за дві тисячі років. Атеїстів не бракувало в усі часи, і ця категорія людей байдуже або й скептично споглядатиме на всяке духовне пробудження.

З другого боку, споглядати песимістично на ситуацію в СССР також ми не маємо підстав. По-перше тому, що в самій засаді віра в Бога і песимізм — поняття несумісні: ми знаємо, що період дегуманізації і войовничого атеїзму в історії був передбачений, знаємо також, чим він скінчиться. По-друге, не підлягає ніякому сумнізові, що число свідомих, глибоко переконаних віруючих в СССР невпинно росте при одночасному збільшенні числа тих, хто непевний, вагається і філософськи твердить: „Я знаю, що нічого не знаю".

Смієио твердити ,що позиції войовничих атеїстів усе більш і більш занепадають з незалежних від них причин. „Криза марксистсько-ленінського світогляду" — экреслив би це теоретик. Безперечно, так. А конкретно, це виглядає ось як:

Коли в роках сорокових-п'ятдесятих ще різали хрести і замикали церкви серед білого дня, і одночасно на скликаному мітинґу хтонебудь привселюдно заявляв, що „Бога немає", то тепер такі темні справи роблять уночі, і високопарні декларації замінились нудними лекціями п'яничок - агітаторів, які працюють не за віру, бо безвірник кінчає тим, що ні в що не вірить, — а за гроші.

Слабкість теоретичних позицій час від часу надолужують брутальністю. Переслідування носять періодичний характер, коли приходить чергова інструкція „згори". Керує полюванням на християн і інших відділ пропаґанди і аґітації даного обласного комітету партії. А тому, що ті відділи мають і без того багато клопоту, цебто підганяти народне господарство, то час від часу наступає перерва в переслідуваннях. До того, суспільство дійшло вже до такого стану, коли переслідування починають бити і по тих, що переслідують. Бо коли в кінці 60-их років синагогу в Бердичеві „оглушили" гучномовцями під час моління, то обурювались і християни, і навіть деякі атеїсти, а коли у Львові в 1964 році з костела Єлизавети зняли хреста на світанку, коли ще люди мало ходять, то зібрались під костелом не тільки католики і двох інших хрестів зняти не дали. Отже, під тиском дегуманізуючої ідеології з'являється в масах спротив і загальнолюдська солідарність, а таку неконтрольовану солідарність партія вважає за найбільший злочин. Можна бути солідарним з Кубою чи Північним В'єтнамом, але не зі своїм співвітчизником (земляком).

Бувають і парадокси, неминучі при глибоко розвинутому паразитуючому бюрократичному режимові. Відомо, що за ріст релігійних настроїв, наприклад, у Донецькій області, не гладять у Києві по голові донецького першого секретаря, а він не гладить своїх підвладних. У такій ситуації не обходиться без фальшування фактів і применшення в статистиці числа релігійних громад.

Найголовніший прорахунок атеїстів ховається в самому корені їхнього світогляду. Згідно з марксизмом-ленінізмом, усе на світі носить клясовий і ідеологічний характер. Були спроби доводити клясовий характер людської мови. Так само релігію, віру розглядається як одну з ідеологій, — усього-на-всього. Інакше матеріялізм їх і не може вважати, бо розумове матеріялістичне презирство до людської природи, до людської особистости заважає атеїстам заглянути глибше і переконатись, що віра — це не ідеологія (світогляд), а одна зі структурних характеристик людини, — говорячи мовою кібернетики. Атеїсти іґнорують цю істину (інакше вони не були б безбожниками), а тому їхні стріли неминуче летітимуть мимо цілі.

Усвідомивши собі цю істину, підходимо ближче до пояснення того, чому саме спостерігається духовне пробудження серед молоді й інтеліґенції. Нерозуміння природи релігії свідчить про безграмотність і ненауковість марксистсько - ленінської ідеології, а з нею і всіх її служителів. Сучасна молодь у СССР — переважно високоосвічена, а інтеліґенція має блискучих представників світового маштабу. Отже, студіююча молодь і інтеліґенція переросли в усіх відношеннях, а в науковому відношенні в першу чергу, комуністично - атеїстичних ідеологів, які стоять при владі.

Наука ж, як відомо, в ліс не веде, а з лісу виводить, хоч партійцям там подобається тип людини освіченої, але одночасно засліпленої!

(Закінчення на стор. 3-ій)

* Автор цієї статті вихований в совєтських школах і тільки минулого року опинився у вільному світі.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

МОВО РІДНА ...

У щоденнику „Свободи" з 13 грудня м. р. прочитав я статтю Ф. Любінецької — „Про українську мову в українській громаді".

Кожному, хто почуває себе українцем, ця стаття дає багато до думання. Ми бо докладаємо зусиль на збереження української культури, але про збереження нашої мови не всі і не належно дбаємо.

Тепер спостерігаємо, що наші діти, і може і старші, чомусь не володіють мовою народу, з якого вийшли.

Наші поселенці в Америці чи тут, у Канаді, називають себе американцями чи канадцями, але ми не є родом англійцями і не є на те, щоб спомагати в поширюванні англійської мови. Добре, що ми її знаємо, але нам дорога має бути наша українська мова, — бо це душа нашого народу. Ґратулюю Ф. Любінецькій за статтю. Таких статтей треба нам якнайбільше.

о. Н. Кончак
Алберта, Канада

— ● —

ЩЕ ПРО „РОЗПРЯГАЙТЕ, ХЛОПЦІ, КОНІ"

Дискусія на тему походження народної пісні, здається, була б зайва, якщо людина, яка в чомусь сумнівається, заглянула б до першого тому Українських Народних Мелодій, — що їх зібрав і зредагував З. Лисько. Там є поазбучний показник початкових слів пісенних текстів і між ними не тільки „Розпрягайте, хлопці, коні", але й подібна пісня „Запрягайте, хлопці, коні", як і „Засвистали козаченьки". Усі ці народні пісні, взяті з давніших друкованих збірників і недрукованих оригінальних записів, становлять приблизно яких 85 відсотків усіх нотних записів, що будь-коли і будь-де були публіковані.

Залишається ще яких 15 відсотків, що не ввійшли до збірника, з уваги на відсутність джерельних матеріялів. Можливо, між тими піснями могла б знайтися і пісня „Засвіт встали козаченьки", яку подала в „Свободі" пару місяців тому пані Ганна Колесник. Та звідки ж для певности цю пісню взяти?

Докія Лисько
Джерзі Сіті

— ● —

БІЛЬШЕ УВАГИ ТАЛАНОВИТІЙ МОЛОДІ

Багато дехто тепер боліє над тим, що через бойкот концертів, на яких виступали українські співаки під „опікою" московської поліції, ми в Америці втратили нагоду слухати великих мистців і допомагаємо... „нищити українську культуру, яка в Україні не має змоги розвитку".

Насувається питання, як ми дбаємо за цю співочу культуру у вільному світі? Чи допомагаємо нашим молодим талантам матеріяльно і морально у їхніх трудних зусиллях до розвитку, виступів, кар'єри? Наскільки знаю, то молода людина щойно тоді, коли після великих труднощів стає зрілим мистцем, перейшовши „вогненну пробу" перед чужою публікою, одержить (або й ні) рецензію в українській пресі і запрошення виступити (звичайно безплатно) на імпрезі, щоби притягнути публіку. Коли ж ця співачка, чи співак дали б свій власний концерт, не можуть рахувати на українську громаду, бо „я вже чув його, чи її", — мовляв, „не купую книжок, бо вже є одна книжка в хаті".

Чи не слід було б нам звернути більше уваги на нашу талановиту молодь, замість оплакувати висланців КҐБ? Чи не слід нам взагалі зайняти поважне становище до нашої співочої справи, яка досі знає лише одну ділянку — хорове мистецтво, та ще ансамблі легкого жанру.

Ще дозволю собі сказати, що радо читаю „Голоси читачів", але підтримую думку д-ра Олександра Луцького, що вони не повинні бути задовгі, і додам, повинні мати форму листів, а не статтей.

І. Пеленська
Детройт

УКРАЇНА І РОСІЯ

I read your editorial in Svoboda (Dec. 21, 1974). Since I am not too good in writing in Ukrainian, I thought I'd make a comment in English on Mr. Gromyko's claim that anything Russia does is her internal matter and not for outsiders to question.

The stock answer to this should be "no one cares much what Russia does inside her own teritory, but what she does in occupied lands and how she treats the conquered people is concern for other nations to question."

It is a well established fact that Ukraine is not Russia, nor are Ukrainians — Russians, and what Russia does to these people and how she treats them is certainly out of the sphere of Russia herself. Mr. Gromyko should be told this. If he persists in his claim, it can be declared as outright falsehood. Unless present-day Russia wants to emulate Imperial Czarist rule, then it should be made known and not lied about.

If Ukrainians were Russians, then they should be treated as such. But they are not.

John Stefanuk
Minneapolis, Minn.

Іванна Савицька

„РАХМАНСЬКИЙ" НОВИЙ РІК

(Замість фейлетону)

Повертаючись над ранком з нічного дижуру до хати, я зустріла на сходах маленьке, голюсіньке дівчатко, перепоясене пеленкою, із написом 1975 рік.

— Ти хто така? — питаю усміхнене малятко, що стояло на холоді, перебираючи босими ноженятами.

— Я — Маланка, та ще й „Рахманська", — відповіло мале й підвело на мене задиркуватий носик.

— „Рахманська" — кажеш? То ти будеш внучка Романа Рахманного?

— Не внучка я, а онучка, поправило мале, — і не Рахманна, а Яр. Рудницького (Гляди „Свобода", 4-го січня, 1975 р.).

Тепер я дізналась, що маю діло з новорічною „рахманкою", особою кастовою, чесною, багатою і зі соціяльним статусом. (Цитую точно за Яр. Рудницьким).

Говірке дівчатко зразу з цікавістю спитало:

— Звідкіля ви повертаєтесь? Старий Рік відводили до підземки, чи як?

— Я, — з дижуру, Маланочко, з праці щойно повертаюся.

— А ваша професія яка?

— По-англійськи — „бейбі ситінґ", — а по-українськи — дитяча посидуха, професія вельми шанована в Америці і популярна.

— А що у вашій торбі заховане?

— По-англійськи — „тулси", — а по-українськи — знаряддя, причандали, посібники.

Маланка сягнула ручкою до торбини і вийняла звідти свіжий річник „Веселки", українську гру міщанку і складанку видавництва Освіта.

— Тепер я вірю, що ви — дитяча посидушка. Це гарно, у вас цікава професія, та чи стабільна вона, чи звільнень у вас немає?

— Звільнень? Що ж ти, Маланко, вигадуєш. Професія дитячої посидухи найбільш стабільна на світі. В нас рук до праці бракує, всісінькі бабуні по суботам розхоплені. Ми дістаємо аванси, медалі, золоті годинники, маємо юнію бабунь. Наша праця певніща і більш стабільна від праці робітників Форда.

— Котрого Форда, — детройтського, чи вашинґтонського?

— А вже, що детройтського. У вашинґтонського, Маланочко, поколупаєш пальчиком у стіні дірку і двадцять п'ять відливаних дістанеш.

Дитинча закрутилося і я здогадливо спитала:

— Змінити тобі пеленку? Я ж професійна посидушка, зроблю це швидко й непомітно.

— Ні, не треба, — відповіло мале, — все біля мене в порядку, і, вийнявши спритно якусь картку, з усміхом жартівливо додало:

— Тут від мене Новорічні побажання, для жителів Ню Йорку й Джерзі Сіті, щиросердечні обіцянки. Ось вони:

— „Я, „Рахманська" Маланка, що приходжу до вас старовірів з двотижневим опізненням, приношу вам в подарунку новорічні обіцянки:

1. Нюйоркчани! Не будете мати кращого війта, як меценас Роман Гуглевич.

2. На всіх поважних ваших академіях хорові ансамблі будуть виконувати відповідний до свята репертуар.

3. Співачки - солістки вдягатимуть сукні, що підходять до поваги свята.

4. Всі танкові ансамблі, відкинувши акробатику, танцюватимуть ногами. (Голови, здебільша, є для думання, ноги для танцювання).

5. Літературно - Мистецький Клюб виграє на льотерії десять тисяч долярів і полатає ними всі діри, видимі і невидимі.

6. Музей славного, завзятющого жіноцтва буде такий гарний і стоятиме так високо, що навіть п'ятий поверх не обнизить його вартости.

7. Налисники зі сиром в ресторані „Веселка" будуть ще смачніші і ще солодші, а кожний закуплений, там льос буде щотижня вигравати.

8. Тринадцятий поверх будинку Народного Союзу винайме Нелсон Рокефеллер для своєї Надгудсонської резиденції.

9. Біля сусіднього будинку Орлиного Гнізда посадять квіти, поставлять лавочки, керамічний русалковий фонтан, і таким чином Орлине Гніздо робитиме конкуренцію Союзівці, Гантерові й оселі Верховина.

10. У пристані Гудсону заведуться здоровенні пструги, коропи і всяка п'ятницева риба, а довкола нового, житлового будинку, що вже викінчується, зарясніють вкоротці зелені плянтації цибулі для виключної потреби нових мешканців будинку.

І врешті 11-та обіцянка, чи радше, не обіцянка, а запевнення, що тільки перший і шостий пункти сповняться стовідсотково, всі інші — Маланчині баляндраси.

— Ах, ти, Маланочко! Наверзла, напатякала, та ще й з Новим Роком, пожартувала з нас.

Біля мене не було нікого. Дитя в пеленочці з білою карткою в руці, подріботіло ніжками в напрямі Гудсону, сіло на баржу і в зимну Новорічну ніч подалося на Стетен Айленд до резиденції Морозів із щедрими, новорічними обіцянками.

Д-р Богдан Стебельський

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА — ДЖЕРЕЛО САМОБУТНОСТИ І СВІТОГЛЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ

(4)

Треба згадати ,що в часі колонізації нашими предками Балканів інша їх хвиля рушила на Північ, займаючи терени балтицьких племен на північ від Прип'яті і над північним Дніпром. Рівночасно деякі племена західніх слов'ян поселилися над Окою і Волгою, предки історичних в'ятичів, що сіли, як і словени, на теренах угро-фінів і, асимілюючи їх, злилися з ними. Київська Русь продовжувала асиміляцію угро-фінів, накидаючи їм не лише мову, але й християнство ,а з цим і духову культуру. Поступово поширювалося хліборобство на теренах колишніх угро-фінів, але ніколи не витворився хліборобський світогляд, і до революції на московських етнографічних територіях існували поруч себе дві культури: народна з коренями в угро-фінському субстраті та офіційна, накинена адміністрацією — дружинами Київської Руси і прийнята формально з християнством, що власного кореня в тому ґрунті не мала та закріпитись на постійно не могла.

Тут треба шукати вияснення, чому так легко було Ленінові повернути московський нарід до поганства і до тих світоглядових основ, що його сьогодні визнає офіційна комуністична влада. Принципи свободи ,справжнього гуманізму, насаджувані українськими діячами культури по впадку Мазепи і після перемоги Петра Першого, не знайшли ґрунту. Зерно европейської культури, вирощене на Україні, впало на твердий азійський камінь і плоду не дало. Сьогодні, після перемоги московського народу не лише в Україні, але й в цілій Східній і Середущій Европі, на европейському, а то й на світовому ґрунті, засівається зерно, виплекане московським нарадом, зерно нової культури, що має змінити характер народів і долю їхнього майбутнього.

Ліквідація самобутніх культур поневолених Москвою народів веде до злиття народів у московському морі. Цей процес відбувається на Україні пляново і систематично. Він має вплив і на ту вітку українського народу, що живе в розпорошенні. Вона, як невід'ємна частина свого народу, може існувати духово лише соками культури, створеної народом на батьківщині в часі тисячоліть. Перед цією частиною народу, завдання: зберегти самобутні форми і зміст своєї культури ,продовжувати її і розвивати не лише для себе, але й для цілого народу.

Стан української культури на Батьківщині

Як довго нарід може виявляти себе самобутніми формами власної культури, продовжувати традиції, з яких вона розвинулася, так довго може зберігати свою особовість і свою здібність вести незалежне духове життя .Навіть поневолений нарід, або нарід у розпорошенні, кормлячись постійно соками власної культури, може жити і розвиватися та готувати себе до найвищої форми життя — життя у власній державі, що ґарантує його незалежність, його повну підметність розвитку.

Стан в окупованій Москвою Україні відбирає можливість не лише повного культурного розвитку українського цароду в його історичному минулому. Московська окупація відрізняється від всіх інших окупацій в історичному минулому України її ворогами тим, що вона не обмежується до фізичної окупації нашого народу, але намагається окупувати його душу, його думання і відчування. Москва старається кермувати культурним розвитком українського народу, щоб остаточно ,спрямовуючи українські культурні процеси в русло московських, злити український нарід у московському через наближування української культури до московської.

Комуністична марксистська система формування націй поділяє культуру кожного народу на клясові культури: на культури буржуазну і пролетарську. Культуру московського народу визнано клясично-пролетарською, а за законами марксистського розвитку культур — найпроґресивнішою, на яку орієнтуватися повинні пролетарські культури усіх народів світу. Ця вимога особливо відноситься до народів „національних республік" і „автономних областей", а в прихованій формі і до народів „народної демократії".

Все, що різнить поневолені народи в їх культурах з культурою московського народу, все, що є самобутньою появою тих народів, окупаційна московська адміністрація відсилає до категорії „буржуазних" культур та їх „віджилих" традицій.

Українському народові відмовляється право на його досягнення в тисячолітньому періоді християнства, елементів його філософії, стилів у архітектурі, літературі, музиці і малярстві. Український нарід мусить починати історію своєї культури від джерел большевицької революції, як пролетарської, на дбайливо висортованих зразках „пролетарської" культури московського народу, щоб, перещепивши елементи московської культури на український національний ґрунт ,вбити всі оригінальні і притаманні українській культурі властивості, вчинити її близькою до московської, позбавленою національної самобутности.

Засобом для уніфікації культур народів Совєтського Союзу є метода соціялістичного реалізму в мистецтві, як і філософська теорія марксизму — матеріялізму в суспільному житті (в економії і політиці), що методою діялектики „усуває" усі протиріччя, які виникають з фальшивих положень і висновків, штучних і конфліктних з правдою. Правдивим є, саме життя, а що воно не вкладається в заплановані адміністрацією норми, воно мусить улягати законом насильства.

(Продовження буде)

У Ню Йорку відбувся дуже успішний концерт Андрія Добрянського

Ню Йорк (В. Т-ець). — У неділю, 5-го січня ц. року, тут в престижевій залі Алис Таллі Гол в Лінкольн Центрі відбувся дуже успішний самостійний концерт українського бас-баритона Андрія Добрянського, соліста Метрополітальної Опери в Ню Йорку. Акомпаньямент був у досвідчених руках відомого пяніста Романа Стецури.

Концерт був успішний не тільки своїм високим мистецьким рівнем, а й тим, що на нього прибуло понад 600 осіб добірної публіки. Між присутніми були, наприклад, головний директор Метрополітальної Опери Скайлер Чейпин, диригент цієї оперної компанії Волтер Тавсіх, недавня солістка Київської опери меццо-сопрано Ганна Колесник, недавня солістка Большого театру опери і балету в Москві Рената Бабак, яка, подібно до Ганни Колесник, в 1973-му році втекла на Захід, багато солістів Метрополітальної опери та численні любителі музики — українці і не-українці.

У першій частині концерту бас-баритон Добрянський відспівав Баха „Ветрахте майне Зель" із „Страстей св. Івана" та три концертові арії Моцарта: „Ментре ті ляшо", „Пер квеста белля мано" та „Рівольджете а луї льо згуардо". Між іншим, музичний критик щоденника „Ню Йорк Пост" Спейт Дженкінс у своїй рецензії на концерт Андрія Добрянського, поміщеній у виданні газети за понеділок, 6-го січня, писав, що в цих трьох аріях співак виявив добре відчуття стилю Моцарта, як також приємний голос, особливо в легатах. Коментуючи спів А. Добрянського взагальному, критик Дженкінс писав: „У горішній частині басового регістру і вище, його голос мав дзвінкий і багатий звук".

Друга частина концерту почалася арією „Дорміро соль нель манто мійо регаль" із опери Верді „Дон Карльос". Згаданий музичний критик Дженкінс писав, що в цій арії, як також у наступній „Кон ля флямме де ль'амур" із опери Бізе „Ля Жолі Фій де Перт", Андрій

Андрій Добрянський

Добрянський показав силу свого голосу та дуже добру дикцію. Між іншим, цей критик також згадав, що Андрій Добрянський є солістом Метрополітальної опери від 1970-го року та що від того часу досі своїми басовими ролями постійно збагачує постанови цієї оперної компанії.

Наступними точками концерту були два твори композитора Михайла Вериківського: „Дума про Матір Україну" (слова Максима Рильського) та „На світі можна жить без еталонів" слова Ліни Костенко). Опісля Андрій Добрянський відспівав „Монолог Тараса Бульби" Левка Ревуцького (слова Максима Рильського), а останньою точкою програми була жартівлива арія „Цар Горох" Кирила Стеценка. На невгаваючі аплодисменти публіки Добрянський відспівав, як наддаток, ще „Над Дніпровою сагою" Владислава Заремби та лемківську народну пісню „Чорна кура", аранжеровану композитором Ігорем Соневицьким, який був присутнім на цьому концерті. Згаданий вже музичний критик Дженкінс цілком правильно відзначив, що в усіх українських точках Добрянський „панував вокально і драматично".

Після цього успішного концерту відбулася товариська зустріч у гостинному домі д-ра Ростислава і п-і Нани Сочинських у Брукліні, Н. Й. Як відомо, Панство Сочинські часто в себе влаштовують такі зустрічі після різних українських мистецьких імпрез.

Вузькі стежки духового пробудження

(Закінчення зі стор. 2-ої)

А тому, що культивувати такого дивовижного типа неможливо, то криза антинаукової марксистсько - ленінської ідеології неминуча. Як відомо, наука в останні десятиліття все більше і більше доводить, що суперечностей між знанням і вірою нема, а якраз навпаки. Хоч був такий період напочатку нашого століття, коли бути науковцем - атеїстом вважалось навіть свого роду модою, то ця загрозлива „мода", слава Богу, пройшла, і то якраз завдяки найновішим досягненням фізики, генетики, кібернетики. Матеріялістичне мракобісся в СССР в передвоєнні і повоєнні роки значною мірою пояснюється мракобіссям у науці в ті роки, бо, як відомо, і кібернетика і генетика були тоді заборонені.

Отже, дві могутні течії живлять віру громадян СССР: безперервна народна традиція, яка ніколи не завмирала, хоч переживала і переживає важкі удари, а поруч з нею — нова течія, що виникла серед передової інтелігенції, як результат глибокого наукового осмислення світу. В опозиції до них стоїть антинаукова матеріялістична марксистсько-ленінська ідеологія, яка в своїх послідовників виховала цинізм і зневір'я — включно до самої себе!

Здається, все просто, і можна готуватися до перемоги над ідеологією безбожництва. Перемога буде, — ми, християни, це напевно знаємо, — але не все є так дуже просто з ідеологією безбожництва. Хоч основна маса атеїстичного воїнства — від центрального комітету комуністичної партії і інституту марксизму - ленінізму до п'янички - парторга колгоспу, — це люди без достатньої для XX століття освіти, з загрубілими душами від нелюдської „обробки" в страхітливій партійно - бюрократичній машині, люди, зрештою, нещасні, виховані в атмосфері вічного страху перед чистками, доносами, виключеннями, — є підстави думати, що існує й інша категорія, свого роду еліта. Ця еліта знає, що робить, і, скажемо просто, служить сатані свідомо, знаючи, що Бог є!

Ще недавно ленінградський професор Васильєв відкрито друкував деякі матеріяли про свої досліди в галузі парапсихології. Зараз його діяльність ведеться в засекреченій установі. Такий засекречений науково-дослідний інститут є також і в Києві. Є підстави думати, що в таких інститутах вивчається все те, що в звичайному житті називаємо містикою, надприродним, парапсихологічним.

...У вузькому колі втаємничених осіб у Києві ходила деякий час чутка про те, що були знайдені дві заховані ікони з Десятинної церкви. Людина, яка напевно знала, де вони заховані, була розстріляна в 1937 році. Пошуками зайнялись працівники одного з вищезгаданих інститутів. Про місце заховання ікон розповів... сам розстріляний. Про це говорилось не на Бесарабському базарі, що на Хрещатику, а в сферах набагато вищих...

Хто ж вони, ті, що знають усе, знають, що є потойбічне, а, значить, що є й Бог? А крім того, знають, що є й князь віку цього, і служать йому свідомо і холоднокровно. Холодними очима дивляться вони на темну нещасну масу войовничих безбожників, і, глибоко зневажаючи їх, здають собі справу, що ця робоча скотина їм потрібна, як для генералів — гарматне м'ясо. Що плянує сатана зі своєю елітою? Будьмо мужніми. Нас попередив Христос, що стежка наша вузька і на спокій розраховувати годі. Але переможе Хростос і ті, що є з Ним.

„Радянська Україна" повчає „Закарпатську Україну"

Виконуючи своє надрядне становище, орган Верховної Ради і Ради Міністрів Української ССР „Радянська Україна" у числі з 4-го січня ц. р. виступила з гострою критикою проти обласної газети „Закарпатська правда", закидаючи їй „непослідовність", „брак глибокої аналізи суспільних явищ", а головно те, що „газета не має чітко продуманої системи подачі критичних виступів. Їй не вистачає цілеспрямованости, послідовности і, що особливо важливо, наполегливости в поладнанні негативних явищ". Чому таке поденервування „Радянської України"? Відповідь на питання дає ця сама газета, яка кількома рядками нижче пише: „Як відомо, на обласній партійній конференції було викрито ряд серйозних недоліків у роботі партійних, радянських і господарських органів области по керівництву економікою та культурним будівництвом. Підприємства комбінату „Закарпатліс", управління харчової промисловости, обласного транспорту будівельних матеріялів і деяких інших галузей не справлялися з пляновими завданнями п'ятирічки. Можна було сподіватися, що „Закарпатська Правда" всебічно проаналізуй причини відставання цих галузей та підприємств, піддасть критиці конкретних винуватців хиб. Але редакція не пройнялася тривогою за становище, яке склалося в області".

А становище в Закарпатській області, головно економічно-господарське, мусить бути дійсно катастрофальним, коли виконавці бажань московських колонізаторів з Києва вдались аж до таких драстичних заходів і „поучень", признаючись рівнячасно до „серйозних недоліків" в тій частині країни.

Для розв'язки цих „недоліків" і „занедбань" „Радянська Україна" пропонує закарпатцям рецепту: „Партійні організації повинні викорінювати найменші прояви благодушности і самозаспокоєння, виховувати кадри в дусі високої вимогливости, відповідальности і наполегливости у виконанні рішень XXIV з'їзду КПРС.

У сороковий день смерти св. п. Тараса Шпікули

„Вічная пам'ять" — співаємо в церкві і на цвинтарі, проте, яка існує можливість, щоб це дотримати? Пам'ять про людей, що залишили дітей, оставили тривалий пам'ятник може втриматися довше.

Головний радний УНСоюзу залишив своїх дітей, залишив 221-ий Відділ УНСоюзу, залишив Союзовий Дім, а вкінці й громаду Чикаго і Український Народний Союз, який зберігає пам'ять своїх урядовців.

Братство св. Стефана 221-го Відділу УНСоюзу дуже консервативне. Нині ж бо на річних зборах Відділу, вибирається тростистів, чого не практикується майже в жадному Відділі. Тростист цього Відділу, в якому св. п. Тарас Шпікула був фінансовим секретарем, д-р Семен Кочій був господарем сорокденної імпрези в пам'ять Покійного.

Після Служби Божої і Молебня в катедрі св. Миколая в присутності коло 100 людей, яку відправив о. монс. Петро Леськів, — половина учасників в церкві зібралася в Союзовім Домі, на особливу імпрезу. Д-р Семен Кочій провадив програмою імпрези та пояснив значення сорокового дня від смерти Покійного, наводячи уривки зі св. Письма. Тому, що Покійний був визначним ветераном УНСоюзу, виголошено промови. Промовляли: предсідник Від. Колодій, предсідник Окружного Комітету О. Ольшанський, секретар 106-го Від. В. Ничай, Степан Куропась, Роман Смук і організатор Андрій Іванюк, який організує новий жіночий Відділ УНСоюзу; він вже має 15 аплікацій і цей Відділ буде названий ім. Тараса Шпікули.

Під час поминок з приводу 40-го дня від смерти св.

Тарас Шпікула

п. Тараса Шпікули, головного радного УНСоюзу, секретаря 221 Від. УНС св. Стефана, визначного діяча на громадському, допомоговому та церковному полі, що відбулися дня 28 грудня 1974 р. в Домі Від. УНСоюзу в Чикаго приявні склали на Народний Фонд Українського Конгресового Комітету Америки в Ню Йорку 160.00 долярів. Пожертви склали:

Марія Шпікула — 20 дол.; Ліга Американців Українського Походження - Чикаго — 15 дол.; по 10 дол.: д-р Тарас Шпікула (мол.) і Мирон, Стелля і Лінда Віллімс, Микола Сенчишак, мгр Володимир Ничай; по 5 дол. пожертвували: д-р Семен Кочій, д-р Роман Смук, інж. Степан Куропась, Волтер Васс, мгр Уляна Целевич, Володимир Засадний Михайло Ольшанський, Захар Колодій, Андрій Іванюк, Роман Прихан, Василь Ваків, Вілліям Міллер, Антін Кушнірський, Карло Крайник, Микола Сливка і д-р Петро і Донна Вайнер. Дрібних пожертв було 5 дол., отже разом 160.00 долярів. Гроші переслано.

Степан Куропась

„Східньо-галицька проблема"

Мелборн, Австралія. — Місцевий польський тижневий „Тигоднік польскі" з 23 листопада 1974 р. опублікував статтю про „східньо-галицьку проблему", у якій автор аналізує землі (Галичину, Волинь, Лемківщину, Холмщину, Полісся). Ця стаття може послужити зразком мислення речників типового польського історичного імперіялізму, при чому її автор навіть намагається доказувати, що гуцули, бойки, лемки „за своєю свідомістю є або русинами, або росіянами, але не українцями", та пише про якихсь „русо-поляків". Він згадує, що князь Володимир Великий „загарбав ці землі" від Польщі і що повернення їх до Польщі є виявом історичної справедливости. За словами автора, „русо-поляки за намовою Грушевського прийняли назву українців, почали думати про власну державу, з'єднану з Україною". Автор займає становище також і до подій після Другої світової війни, згадуючи про масове виселення поляків із західніх українських земель до властивої Польщі. Свою статтю він закінчує твердженням, що „весь народ — в краю і на еміграції — не признає четвертого розбору Польщі (тобто приєднання західніх українських земель у вислідi подій Другої світової війни до України) і вірить, що в майбутньому вільні народи польський і український, або польський і російський позитивно розв'яжуть проблему польсько-українського, чи російського кордону".

У Бетлегемі, Пенсильванія, українці колядували за волю

Бетлегем, Пенсильванія. — У саме навечеря Нового Року, 31-го грудня, тут відбулася „протестаційна коляда", метою якої було звернути увагу населення цього міста на нелюдяне трактування совєтськими властями Валентина Мороза та інших українських політичних в'язнів, а також запротестувати проти переслідування релігії та проти русифікаційної політики Кремля в Україні. Ця „протестаційна коляда" була зорганізована на ініціятиву 91-го Відділу СУА та при співпраці місцевих організацій ОЖ ОЧСУ і Золотого Хреста. Не зважаючи на дощеву погоду, у демонстрації взяло участь понад 50 осіб, які із запаленими свічками та відповідними транспарентами пройшли головними вулицями міста, колядуючи та роздаючи прохожим летючки, в яких з'ясовано ціль цієї „протестаційної коляди". Під час демонстрації виголосили короткі промови митр. прот. Андрій Двораківський, настоятель української православної церкви Успіння Пресвятої Богородиці в Нортгемптоні, Пенсильванія, та п-і Ольга Цегельська, одна із організаторів цієї „протестаційної коляди". Кілька місцевих газет помістили репортажі із цієї української демонстрації. У газеті „Бетлегем Гловб-Таймс" за 2-ге січня 1975-го року появилася досить довга новинка під заголовком „Українці у марші за свободу", у якій кореспондент Лен Барковський в подробицях описав перебіг цієї „протестаційної коляди".

Разом з новинкою в цій газеті поміщено фото із демонстрації. Інша газета, а саме „Морнінг Колл" із Аллентавну, Пенсилвенія, у своєму виданні за 2-ге січня також помістили фото із цієї „протестаційної коляди", під яким коротко описано ціль і перебіг цієї акції. Між іншим, організатори цієї демонстрації інформують, що таку „протестаційну коляду" плянують переводити щороку.

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями та Знайомими, що 9-го січня 1975 року, ненадійно, відійшов у Вічність, проживши 57-ім років, уродженець Самбірської землі, наш Двоюрідний Брат, Кузен і Рідний Брат

бл. п.

ГРИГОРІЙ ЛЕСИК

ПАРАСТАС в неділю, 12-го січня 1975 року о год. 5-ій веч. в похоронному заведенні Boylan Funeral Home, Easton Avenue, New Brunswick, N.J.

ПОХОРОН — в понеділок, 13-го січня 1975 р. о год. 10-ій ранку з похоронного заведення до Української Католицької Церкви на Livingston Avenue, New Brunswick, N.J., а після Служби Божої на Український Цвинтар в С. Ваунд Брук, Н. Дж.

В глибокому смутку:

ДАМ'ЯН з дружиною ЛІДОЮ ГЕЧА, зі сином СТЕПАНОМ, доньками МАРТИКОЮ, ДАРКОЮ і ОКСАНОЮ
Сестра з сім'ями
і дальша Родина в Україні

Замість квітів на свіжу могилу

св. п. Івана Коритка

складають 25.00 долярів
на Патріярший Фонд
Олександер і Христя ГРОМОЦЬКІ з Дітьми

В пам'ять

сл. п. Івана Кальмука

мецената Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗСА,
складає ВП. Пані КСЕНЯ КАЛЬМУК
суму 1.000.00 долярів
на видання англомовної Історії України Руси
Михайла Грушевського.

Управа Наукового Товариства ім. Шевченка і Комісія видання англомовної Історії України-Руси Грушевського — передають щиру подяку за цей дар.

ПОДЯКА

Щиро дякуємо Високопреподобним Отцям: Декану Митратові Віталію Коваленкові та Митратові Миколаєві Чернявському за щиросердечні відправи похорону з Парастасами нашого
ЧОЛОВІКА, ТАТА та ДІДУСЯ

бл. п.

ОЛЕКСАНДРА КРЕМЕНИ

Щиро дякуємо і тим Хористам, які співали під час відправ.

Дякуємо всім Рідним, Приятелям та Друзям, які прибули на Похорон віддати останнє пошанування Покійному, рівнож дякуємо всім Тим, що виявили своє співчуття листовно, телефонічно тощо.

Щира подяка Всім за квіти та пожертви на молитви та пам'ятник для Покійного.

Дякуємо щиро Лідії та Дуськові Величковським за пожертву 25.00 долярів на будову УПЦеркви в Буенос-Айресі, Аргентина, пам'яті Покійного.

Всіх Приятелів Покійного з Бостону, Масс., які у 40-ий день смерти, ушанували Покійного своїми молитвами у місцевій Церкві та потім трапезою, просимо прийняти нашу щиросердечну подяку.

Щира подяка похоронному заведенню Angelo Di-Pardy, 75 Harris Avenue, Woonsocket, R.I. за надзвичайне обслуговання похоронних обрядів.

Дякуємо всім Тим, хто взагалі вшанував пам'ять Покійного.

Нехай Милосердний Господь всім Вам пошле добре й довге життя за Ваш християнський вчинок до Покійного та всієї нашої Родини в таку тяжку хвилину для нас.

Глибоко засмучені:

дружина ІРЕНА КРЕМЕНА
донька ЛЮДМИЛА з чоловіком ЯРОСЛАВОМ
внучкою НАТАЛКОЮ та внуком ПЕТРОМ
КРАВЦІВИ

Провіденс, Р. Ай.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями, Земляками і Знайомими, що в неділю, 22-го грудня 1974 року, в Детройті, ЗСА, ненадійно відійшов у Вічність
наш Дорогий МУЖ, ТАТО, БРАТ, ЗЯТЬ і ВУЙКО

бл. п.

СТЕФАН ГРИНЧУК

народжений 16-го вересня 1900 року в Котузові, пов. Підгайці.

Член Парафіяльного Комітету церкви Непорочного Зачаття ПДМ в Гемтремк, Міш., суспільно-громадських установ і Окружного Комітету Підгаєчан в Детройті, Міш.

ПОХОРОННІ ОБРЯДИ відбулися в четвер, 26-го грудня 1974 року з похоронного заведення Бугая до церкви Непорочного Зачаття ПДМ, опісля на цвинтар Монт Олівет.

Горем опечалені:

ТЕКЛЯ — вдова
МИХАЙЛО — син
АННА РЕПЕЦЬКА — теща
ОЛЬГА і АННА ГРИНЧУК — сестри
з Родинами в Україні

Цією дорогою складаю щиросердечну подяку Високопреподобному о. Ігуменові Інокентієві Лотоцькому, ЧСВВ, за молитви, похоронні відправи та слова потіхи. Також преп. о. Бернардові Панчукові за співучасть.

Членам Братства св. Михайла, Парафіяльного Комітету, Землякам-Підгаєчанам та інших установ за зорганізовану участь у похоронах та вияв співчуття. Зокрема дякую Друзям Покійного, що несли домовину на Вічний Спочинок.

Глибоко вдячна п. Миронові Вороновичеві за слово над домовиною; п. Филимонові Фурдові за прощальну промову в часі тризни; п. Ярославові Сені за проведення тризни та почин збірки на благородні цілі.

Особливо з глибини серця дякую родинам: Г. Дідушок, Патра, Годжак, Пенюк, Ф. Фурда і іншим за їхню поміч від перших хвилин мого тяжкого горя. Сердечно дякую всім Приятелям і Знайомим за так чисельну участь у похоронах, вияв співчуття, квіти, молитви, датки на Поминальні Богослуження та інші добродійні цілі.

Дякую всім за участь у тризні, а особливо пп.: І. Мелимука, М. Воронович, Г. Дідушок і Палюх за переведення збірки, що у своїм вислiдi принесла 270 дол. З того призначено по 90 дол. на: Радіомовлення оо. Василіян, Українську Вищу Школу та збірник „Підгаєцька Земля".

Хай Вас усіх Милосердний Господь нагородить за доброчинність в часі мого важкого горя.

Вдова — ТЕКЛЯ і СИН

Концерт вокальної музики в Клівленді

Мешканці Клівленду мали нагоду на концерті послухати артистичних виконавців вокального мистецтва — Марту Кокольську-Мусійчук, Володимира Тисовського та Ігоря Соневицького, як акомпаньятора. Концерт відбувся 1-го грудня м. р. у Шеф — середній школі. Марта Кокольська перевершила всі наші сподівання. Слухаючи її, нас недразнить тотальний фальш, не відчувається побоювання, що голос її зірветься на горішніх нотах; вона радує вас різними динамічними відтінками, від піяно до форте, у всіх реґістрах, легко, грайливо. Її інтерпретація композицій безперечно заслуговує на похвалу й щире захоплення. Мабуть найкраще виконала солістка Аріозо Тетянки з опери М. Фоменка „Івасик-Телесик". Та й скрізь, чи то в ліричних, чи драматичних, чи жартівливих композиціях, — артистична стрункість її виконання була на високому мистецькому рівні.

Марта Кокольська є відомою не лише в українському середовищі. Американські музичні кола знають і поважають її як солістку нюйоркської міської опери.

Володимир Тисовський належить до басів із дивовижно широким діяпазоном голосу. Ще в юнацьких роках почав він співати в хорах, а зокрема в хорі „Україна" під керівництвом нашого геніяльного дириґента Нестора Городовенка, а з 1946 р є постійним членом Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка. Та щоб стати співаком-солістом, треба пройти довгий, тяжкий шлях завзятої професійної науки. Ця наука (наставлення голосу) є, до повної міри, таємнича. Вона базується на інтуїції музичного слуху, внутрішнього почуття до мелодії та уміння слухати самого себе. Володимир Тисовський, своєю довголітньою працею, під контролею видатного проф. И. Меттерніха та оперово-драматичної студії М. Ґернот-Гайндл у Мюнхені, добре виробив свої „робочі ноти" у середньому реґістрі й зовсім вільно володіє низькими тонами, включно до великого „До", чи ще й нижче, чого рідко можна почути від басів інших „вскормленних на малоросійском сале", як писала колись білогвардійська преса про басів, після виступу хору „Думка" у Парижі.

В порівнанні з тенеровим, чи баритоновим репертуаром, що мають переважно солодкавий ліричний присмак, — басам, таким як наш Тисовський, треба налягати на свій специфічний тембр і силу свого голосу, зокрема у репертуарі з безмежним простором, як наприклад у композиції К. Данькевича „Оповідання Кривоноса" з опери „Богдан Хмельницький", і напевне більше звертати увагу на жестикуляцію й міміку, що такі конечні у виконанні жартівливих, чи інших характеристичних композицій.

У цьому ж концерті, крім сольо-співів, було також 4 дуети, що зрідка можна почути у нас тут, на еміґрації. Здавалося, що ліричне сопрано нашої чудової Марти не буде поєднуватись з металевим басом В. Тисовського. А насправді — звучання кольористе, збалянсоване, виконане з витонченим музичним відчуттям, — зокрема дует „Люблю дивитись" О. Нижанківського.

Всю програму скомпоновано в дусі її ідеї: арії та пісні українських композиторів, в сполученні з піснями Українських Січових Стрільців, присвячених 60-річчю їхнього ювілею, авдиторія щиро оцінила.

Акомпаньятором і надхненним учасником творчої праці співаків Марти й Володимира був Ігор Соневицький. Він безперечно має витончене відчуття до музики, до мистецтва взагалі. Він сам як композитор написав: оперу „Зоря", фортепіяновий концерт, музику до балету „Попелюшка" та низку хорових творів і сольоспівів. Працює він тепер як педагог музики, і поза всім знаходить час для наукової праці, зокрема над книжкою великої наукової вартости про нашого видатного композитора Артема Веделя й його музичну спадщину. Слухачі Клівленду мабуть вперше мали нагоду познайомитися з великим і вмілим акомпаньяторським хистом Ігоря Соневицького та з його власними вокальними композиціями. В програмі було чотири оригінальних і дві його орнаментальні обробки. Очевидно, що знайомство з музичними творами „на слух" не дає досить підстав говорити про творчий профіль і стиль як композитора І. Соневицького. Але відразу відчуваємо, що він не належить до композиторів-модерністів у повному розумінні. Якщо й траплюються в його композиціях елементи не звичні для вуха, — відчуваємо, що вони введені для відсвіження, для підкреслення музичної, його власної мови. І слухачі спонтанно й сердечно сприйняли близьку їм і зрозумілу мову композитора яка, в основному пов'язана з кращими традиціями українських композиторів.

До гармонізації інших творів Соневицький наближається „без ножа", залишає непорушною їхню музичну основу й лише в міру потреби доповнює її, наприклад, в композиції „Маєва Нічка" Л. Лепкого. Але про нього, як акомпаньятора треба говорити як про третю творчу силу концерту, бо наслазі виконавці, що він доповнює їхній спів своїм надхненням, витонченим супроводом.

Почесний обов'язок взяли на себе наші мистці, популяризуючи творчість українських композиторів. Для цього вони працюють окремо, працюють разом, щоб створити й передати в їхньому концерті.

Так виглядає наше лице, наша медаль, з одного боку. А що ми на те-українська громада тут? Яке наше наставлення сьогодні до творців української культури? Чи пам'ятаємо ми про тих людей, що колись, голодні, полатані творили в бараках театри, музичні ансамблі, люди, що продавали свої УНРівські цигарки, бідний „пайок", щоб купити квитка, купити якусь книжку, від якої тепер тікають деякі наші добродії, як від чуми?! Дуже дивно, чому так тепер тяжко намовити багатьох земляків купити книжку, платівку, чи квиток на концерт. Завжди так виходить, що долярів бракує на таку справу.

Мені було соромно, що на концерті у Клівленді я був тільки одним з чотирьох, що купили книжку Ігоря Соневицького про невмирущого композитора Артема Веделя.

Хочу вірити, що в інших містах, де будуть виступати наші мистці, люди будуть до них чутливіші, виявлятимуть до їхньої творчої важливої роботи більше зрозуміння й пошани за їхню працю в нашому суспільно-національному інтересі.

Григорій Китастий

ВІСТІ ЗІ СУЖК

НОВА УПРАВА СУЖК

Обрана на загальних зборах СУЖК, 8-го жовтня м. р. нова управа уконституувалася, як слідує: В. Дідюк — голова; І. Макарик — заступник голови; Н. Ріпецький — заступник голови і референт зовнішніх зв'язків; М. Гавриш — секретар; М. Липовецький — англомовний секретар; Х. Туркевич — касир; М. Селешко — член управи; п-і О. Войценко — член управи (Вінніпеґ); Я. Пришляк — член управи (Монтреаль). Контрольна комісія: І. Боднарук, Є. Мастикаш, В. Солонинка.

РАВТ ПРЕСИ І РАДІО

9-ий з черги Равт Української Преси і Радіо, відбудеться 15-го лютого 1975 року у новій модерній залі „Олд Мілл" в центрі міста, близько вул. Блюр із вигідним доїздом підземкою та великим і догідним паркуванням. Ціни квитків: дорослі — 10 долярів, студенти — 7.50 дол. пенсіонери — 5.00 дол. Цьогорічної атракції Равту буде, ще одна українська — красуня „Міс Бельгія", Анна-Марія Сікорська. Узв'язку з підготовою до Равту, просимо всі наші пресові органи і радіопрограми, вже заздалегідь підбирати кандидаток на кралю, та найдалі до кінця грудня м. р. переслати нам їхні прізвища, знімки і короткі дані. Рівночасно з цим просимо переслати і оплату на зв'язані із Равтом видатки, чи вірніще видатки на кожну кандидатку (кліші, квіти, шафри, друки і ін.) в сумі 50.00 дол. Перевозова аґенція „Астро" спонзорує подорож А. Сікорської з Бельгії. Для новообраної кралі преси і радіо, передбачується відповідна стипендія.

НАШІ СПОНЗОРИ

Як і попередньо, так і в цьому році звертаємося до наших колишніх спонзорів, та всіх, які хотіли б ними стати, прийти нам із фінансовою допомогою в зреалізуванні наших плянів й завдань. Бизнесові і фінансові підприємства чи установи будуть поміщені у найближчому числі „Українського Журналіста", як також у летючці під час 9-го Равту.

НАША СПІВПРАЦЯ І ФІНАНСОВІ ДОПОМОГИ

СУЖ — тісно співпрацює із усіма нашими українськими установами, церквами і організаціями. У минулому році СУЖК передала 1.000.-00 дол. на Фонд Оборони В. Мороза, уділила журналістичну стипендію адепта журналістики Б. Колоса, пожемистецького альбому еспанською мовою, 100.00 на продукцію кінофільму „Різдво" Разом із пожертвуваними і зібраними передано суму 1.070.00 дол на Енциклопедію Українознавства, як нев'янучий вінок на могилу сл. п. голови Н. Ріпецького. Розписано конкурс „молодого пера" з відповідними фінансовими нагородами.

ЗВ'ЯЗОК З ЧЛЕНСТВОМ

Нашим постійним бажанням є нав'язати якнайтісніший зв'язок із нашими членами, на жаль не все, нам це вдається. Тому дуже просимо всіх членів, які змінили свої адреси подати нам нові, з додатком нового поштового коду. Точні адреси будуть потрібні нам при висилці нового числа „Українського Журналіста", наших обіжників та окремих листів. Просимо також вирівнювати свої членські вкладки (2 дол. річно) і всіх журналістів, редакторів, адептів журналістики, які ще досі не є членами СУЖК, до неї вступити. Не забуваймо також своїми дописами - статтями і фінансовими пожертвами піддержувати нашу працю і видання журналу.

Все листування просимо спрямовувати на таку адресу: P. O. Box 288 Station „M" 2383 Bloor St. W. Toronto, Ontario MFS 4T3.
телефон голови: 767-4720
телефон секретаря: 767-8520

Українське шкільництво в Польщі загрожене

Варшава. -- Український тижневик „Наше Слово", який появляється у Польщі, інформує, що на засіданні Комісії освіти Головного Управління Українського Суспільно-Культурального Товариства в Польщі докладно розглянено справу дальшого існування українського шкільництва, на базі загальної державної реформи нижчого і середнього шкільництва. Реформа передбачає зменшення, або цілковите скасування слабо організованих шкіл, зокрема в малих сільських місцевостях. У цьому пляні криється небезпека зокрема для так званих пунктів навчання української мови, що розміщені, як і більшість українського поселення, саме у сільських околицях. У Польщі під теперішню пору існують дві початкові школи з українською мовою навчання, український загальноосвітній ліцей у місті Лігниця та українські кляси в загальноосвітньому ліцеї в Гурові Ілевецькому. Одною з передумов дальшого існування згаданих шкіл з програмі нової шкільної реформи є забезпечення їх висококваліфікованими вчителями. Комісія освіти Головного Правління УСКТ бачить вихід з цього положення тільки тоді, коли поповняться кадри українських вчителів з високими кваліфікаціями з-посеред випускників відділу української філології Варшавського університету, або курсантів Київського університету, які перекваліфікуються і здобудуть вищі знання з української мови.

Пам'яті Лідії А. Смовської

Дня 9-го грудня м. р. українська громада Твин - Сиfті, Міннесота, зазнала болючої втрати. Померла бл. п. Лідія, з роду Раєвських Смовська, вдова по св. пам'яті генералові Константинові Смовському. Народилась вона в місті Острозі на Волині. Батько був землеміром, а мати вчителькою народних шкіл. До шкіл ходила в Острозі та в Ровнах на Полтавщині. Національнусвідомість винесла з дому батьків. У 1919 р. одружилася із старшиною української армії Констанином Смовським. Будучи щирою українкою й дружиною ділила долю і недолю зі своїм мужем і виконувала не раз дуже важливі доручення військового характеру. Бл. п. Лідія Смовська була людиною стійкого характеру і для добра української справи завжди готова до праці.

Доля не щадила їй ударів. Її рідний брат Федір трагічно згинув від ворожих куль в лісі біля Катиня. Важко пережила бл. п. Смовська часи Другої світової війни, з болем покидала рідну землю, але з постановою виховати своїх дітей, хоч би й на еміґрації у національному дусі. Арештування і перебування у тюрмі мужа були теж важким ударом. У 1950 році виїхали вони до Америки та замешкали в Міннеаполісі. Вже на самому початку пок. Смовська взялася до праці для добра сім'ї, громади та церкви.

1950 р. вона стала співосновницею церкви св. Юрія Переможця в Міннеаполісі.

Як колишня учителька середніх шкіл високо цінила виховну вартість української книжки — наріжного каменя української культури. Була активна в різних ділянках життя громади. Похоронні відправи 14-го грудня сповняли: настоятель церкви св. Юрія, о. прот. М. Годинський при сослуженні митр. протоієрея о. Андрія Кістя. О. настоятель насвітлив постать бл. п. Лідії, як свідому матір українку та зразкову парохіянку. Поховано її на цвинтарі Сансет Меморіял Парк у Міннеаполісі.

По похороні в залі св. Юрія відбулася тризна. Після тризни о. прот. Годинський згадав ще деякі моменти, з останніх її хвилин життя, а пізніше з рамени Відділу Українських Ветеранів та Т-ва Прихильників УНРади промовляли: ген. хор. В. Филонович, Папара, Єрмоленко. Від Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді прощав бл. п. Смовську В. Пакуляк. Пані Романченко висловилася про Покійну як про людину, що зуміла прислужитися Богові і національній Ідеї.

Вкінці Антін Семенюк, зять покійної Смовської склав подяку всім бесідникам та учасникам похорону, а про Покійну висловився як про ідеал матері, бабуні і щирої українки. Збірка на нев'янучий вінок принесла суму, яку розділено на потреби УНРади та на Духовну семінарію.

Василь Пакуляк
прес. реф. УККА

МИРОСЛАВА ГОРДИНСЬКА ДОПОВІДАЛА В НЮАРКУ

Нюарк, Н.Дж. — З рамени 86-го Відділу Союзу Українок, ім. Олени Теліги, тут у вівторок 8-го січня ц.р. о год. 8-ій вечора в домівці „Чорноморської Січі", відбулася доповідь Мирослави Гординської: „Історичний костюм в мініятюрі". Прелеґентка, окрім виголошення доповіді, перевела показ виробу воскових мініятюрних фіґуринок.

Оселя „Самодопомога" в Равнд Лейку біля Чикаґо

Може не час говорити про нашу Оселю в Равнд Лейку, коли надворі сніг та мороз. Здається одначе, що про Оселю можна й треба говорити все і завжди, бо не можемо позволити і не сміємо допустити до цього, щоб ця Оселя перестала існувати. Для вас, свідомих громадян, доля Оселі повинна лежати на серці й ми повинні зосередити всі наші сили, щоб не допустити до її занепаду та ліквідації. Виринає питання: що властиво ми можемо зробити в тій справі?

Рятувати Оселю можна всіляко. Якщоб члени закупили ще по одному уділові, то маючи 500 членів ми зібрали б 50.000.00 дол., що було б дуже добрим початком сплати нашого боргу. Частіше відвідування Оселі не лише на неділі чи свята але й перебування під час вакацій — фінансово дуже допомогло б. Заповнені її кімнати в усіх будинках Оселі — звеселяли б дитинно Оселі, оживали б її, принесли б поважний прихід. — Наша допомога в провадженні Оселі, в кухні, на подвір'ї чи на іншому місці — теж поважно допоможе удержати Оселю в наших руках.

Правда, є такі люди, які без найменшої винагороди посвячують свої сили і знання, щоб допомогти там, де того потрібно. До таких ентузіястів Оселі, жертвенних і працьовитих людей належить в першу чергу Іван Бабій.

Перебираючи на себе обов'язки адміністратора минулого року, не сподівався я, що матиму взагалі якусь допомогу від людей. Показалося одначе, що є більше людей доброї волі, які в багатьох випадках допомагали коли і як лише могли.

Моя дружина Галя, під час тижня полагоджувала всі справи Оселі, включно до закупів харчів, і т. п. Я приїздив лише на суботи і неділі, але через цілий тиждень адміністрацією займалася Галя. В буфеті їй допомагали під час неділі Галина і Дмитро Грушецькі і Ярослав Дикий, Любко Ганкевич, Славко Вигінний, Павло Вишницький, Карло Крайник, Ігор Білинський. Під час сезону допомагала в кухні Слава Сенюта.

Незначна ніби, але яка важлива допомога при ліпленні таких звичайних ніби вареників. А скільки то годин праці треба для їх виготовлення. І тут знайшлися помічниці, які постійно у цьому допомагали нашій куховарці. А це: Анна Білинська, Віра Трощук, Ляна Сениця, Орися Гладка, Пані Сенюта старша та інші.

Минулого року вдалося нам започаткувати садочок-шкілку для найменших. Для здійснення наших плянів потрібно було фінансової допомоги, щоб такий садочок пустити в рух. І тут прийшли нам на допомогу щедрі жертводавці, а це: д-р Пилип Демус (500.00 дол.), д-р Богдан Ткачук (50.00 дол.), д-р Роман Смик (20.00 дол.) і д-р Василь Стефура (25.00 дол.). Завдяки такій піддержці змогли ми пристособити одну досить простору кімнату для вжитку садочка, яку дуже гарно помалювала і прикрасила дитячими малюнками мисткиня Міка Гарасовська-Дачишин.

Садочок переводився з великим ентузіязмом і не лише діти, але й батьки були ним захоплені. До повного зорганізування його причинилося більше осіб, але ентузіястами у веденні садочка були: Галина Грушецька і Дана Дика, які без найменшої винагороди провадили дітей, посвячуючи їм свій час і знання. Теж безінтересовно дальше провадження садочка перебрали Дора Пошиваник і Христя Тарта. Останнього, остаточні провід садочка перейшов у руки наших молоденьких пластунок, які дуже вміло вив'язатися з добровільно взятого обов'язку. Ці смiливі пластунки, це: Оля Дахнівська, Оля Попель, Таня Пілець і Христя Білинська. Не відставали теж і наші хлопці-пластуни: Андрійко Сениця, Мирон Трощук, Роман Григорчук і Яро Дахнівський.

До невсипущих і працьовитих членів, які від років вже посвячують свої сили і час, належать незаступимі д-р Петро Вигінний і проф. Адам Антонович. Якщо більше членів було б такими, як вони, справа нашої Оселі напевно стояла б краще. На жаль маємо доволі таких, які даються вибирати до управи, але залишаються лише паперовими членами.

Оселя не була б Оселею, коли б забракло там Яреми Годованця, який без устанно клопочеться над зовнішнім виглядом нашої посілости.

Паркуванням займається постійний вже мешканець Оселі Іван Заяць, який теж не зважаючи на свій поважний вік, держить взірцевий порядок. Без них двох — Оселя наша посумніла б дуже, тому, дай Боже, щоб вони ще довго жили і нашій Оселі допомагали.

Подяка належиться теж нашим радіоавдиціям п-ва Самбірських, п-ва Палагнюків і проф. В. Іващука за численні оголошення і співпрацю з нами. Зокрема дякуємо проф. Іващукові, який ціле літо подавав безкоштовно всі відомості та оголошення та закликав до відвідування нашої Оселі.

Мусимо подякувати теж і нашим отцям душпастирям, які щотижня відправляли Богослуження на нашій Оселі, а це: о. Петро Леськів, о. Ярослав Свищук — з катедри св. о. Миколая та о. Павло Джулинський, о. д-р Іван Тилявський і о. Іван Кротець — з собору свв. Володимира й Ольги.

Подяка й Іванні Ґорчинській, яка безкоштовно поміщувала наші дописи про Оселю в українській католицькім тижневику „Нова зоря".

Багато людей, не вичислених тут, допомагало, може в меншій мірі, але все таки віддавало свій труд для помочі у веденні нашої Оселі. Всім їм ми щиро дякуємо. Якщо більше людей так поступало б, може наша Оселя виглядала б краще. Пам'ятаймо про це, що ця Оселя — це власність нас усіх, бо через набуття членських уділів — ми всі стаємо її співвласниками і доля Оселі повинна нам бути дуже близькою. Стараймося тому підтримувати її все і всюди, робімо закупівлі харчів у нашій кооперативі „Самодопомога", бо чистий дохід з крамниці йде в цілості на розбудову Оселі. Часто відвідуймо Оселю в літньому сезоні, бо там можна скористати не лише з приємного відпочинку й добірного товариства, але теж в цей спосіб можемо допомогти Оселі фінансово. Оселя із своїми тенісовими кортами, відбиванковими площами, спортовим вирядом, прекрасним озером -- може дати вам найкращий відпочинок, а при цьому недалека віддаль її від Чикаґо — робить це цілком можливим для всіх, навіть тих, які не мають власних авт. Прикро дуже було б, коли б Оселя перестала для нас існувати, тому не допустім до цього, бо втратити таку загосподарену Оселю легко, але здобути її знову - буде неможливо!

Роман Т. Заяць

ТРАДИЦІЙНА ЯЛИНКА

Ню Йорк. — Секція Дружин Лікарів влаштовує в суботу, 25-го січня ц.р. о год. 7-й вечора в залях Українського Інституту Америки — 2 Схід, 79-та вулиця в Ню Йорку, традиційну Ялинку з різдвяною програмою і товариською вечіркою. Ввесь дохід призначений на добродійні цілі.

ТАРЗАН, Ч. 7235. Губернатор дякує приятелям

GENTLEMEN, WHILE I AM ON THE ONE HAND DEEPLY DISTURBED BY WHAT HAS HAPPENED, ON BEHALF OF THE PEOPLE OF LUANDA, I AM THANKFUL FOR YOUR SELFLESS EFFORTS IN THIS CASE!
YOU TWO HAVE IMPRESSED ME WITH YOUR INGENUITY AND STRENGTH OF PURPOSE... I COULD USE YOU ON MY STAFF!
...YOU MEAN A DESK JOB?
...IN AN OFFICE?
NO, SIR!!
THAT'S WHAT I THOUGHT!

Тарзан і Петро відвідали канцелярію губернатора і представили йому цілу справу...

Хоча, панове, я дуже стурбований тим що сталося, то в імені населення Луанди дякую вам за ваші самовіддані зусилля в полагодженні цієї справи!

Ви обидва зробили на мене велике враження вашою винахідливістю та цілеспрямованістю... Ви придалися б мені як члени мого уряду!

... Ви маєте на думці працю за бюрком??
... В канцелярії??
О, ні!!!
Я так і думав!